

PRAWA REPRODUKCYJNE KOBIECI

WYBRANE USŁUGI ZDROWIA REPRODUKCYJNEGO W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Prawa reprodukcyjne są prawami człowieka. Po raz pierwszy ujęcie takie zostało wypracowane w 1968 roku, podczas Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka ONZ w Teheranie. Jednak prawdziwym przełomem w podejściu do zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego stała się Międzynarodowa Konferencja na rzecz Ludności i Rozwoju, która odbyła się w Kairze w 1994 roku. To właśnie wtedy rządy Państw członkowskich ONZ uzgodniły definicję praw reprodukcyjnych jako podstawowych praw człowieka, a także zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego. Rok później, podczas IV Światowej Konferencji na rzecz Kobiet w Pekinie, Państwa nie tylko potwierdziły te zapisy, ale sformułowały definicję praw seksualnych kobiet i podkreśliły ich powszechny charakter.

Prawa reprodukcyjne są częścią praw człowieka i jako takie zostały już uznane w ustawodawstwach krajowych, międzynarodowych dokumentach praw człowieka oraz innych dokumentach konsensusowych.

Zgodnie z ustaleniami Konferencji w Kairze i Pekinie zdrowie reprodukcyjne to stan pełnego dobrostanu (well-being) w aspekcie fizycznym, psychicznym i społecznym, a nie wyłącznie brak choroby lub niedomagań, we wszystkich sprawach związanych z układem rozrodczym oraz jego funkcjami i procesami. Zdrowie reprodukcyjne oznacza zatem, że ludzie mogą prowadzić satysfakcjonujące i bezpieczne życie seksualne oraz że mają zdolność do reprodukcji, jak również swobodę decydowania, czy, kiedy i ile chcą mieć dzieci.

Usługi zdrowia reprodukcyjnego obejmują między innymi zapobieganie niepożądaney ciąży (także poprzez zapewnienie dostępu do nowych i mało rozpowszechnionych metod antykoncepcji) oraz możliwość bezpiecznego przerywania ciąży. Niniejsza publikacja przedstawia, w jaki sposób w krajach Unii Europejskiej realizowany jest dostęp do aborcji oraz antykoncepcji.

AUSTRIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 3. miesiąca ciąży na życzenie kobiety;
- po 3. miesiącu ciąży możliwa do końca drugiego trymestru z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety, poważnych wad płodu i u pacjentek poniżej 14. roku życia;
- nier refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę,
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty, bez ograniczeń wiekowych.

BELGIA

ABORCJA:

- brak ograniczeń wiekowych;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa bez ograniczeń czasowych z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia kobiety oraz poważnych wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo dla kobiet ubezpieczonych, pobyt w szpitalu jest płatny.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę, częściowo refundowana;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty i bezpłatna.

BUŁGARIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 20. tygodnia z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety, w przypadku gwałtu oraz z przyczyn społeczno-ekonomicznych;
- po 20. tygodniu ciąży możliwa do końca ciąży z powodu ciężkich wad płodu oraz zagrożenia dla życia kobiety;
- całkowicie refundowana dla kobiet poniżej 16. i powyżej 35. roku życia oraz bez ograniczeń wiekowych, gdy przeprowadzana z powodów medycznych lub w związku z gwałtem.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę,
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

CHORWACJA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 10. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 10. tygodniu możliwa z powodów medycznych oraz w przypadku przestępstwa seksualnego.

ANTYKONCEPCJA:

dostępna na receptę.

CYPR

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna z powodu zagrożenia dla życia kobiety, zdrowia jej i jej dzieci oraz jej statusu społecznego, z powodu wad płodu oraz w przypadku przestępstwa seksualnego;
- brak limitów czasowych;
- całkowicie refundowana przez państwo dla kobiet ubezpieczonych.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę,
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

CZECHY

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety oraz z powodu zagrożenia dla zdrowia i życia lub w przypadku przestępstwa seksualnego;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do końca ciąży z powodów medycznych oraz poważnych wad płodu i do 24. tygodnia z powodów genetycznych;
- refundowana w przypadkach zagrożenia dla zdrowia lub życia kobiety oraz wad płodu.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty od 16. roku życia.

DANIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do końca drugiego trymestru z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety, z powodu wad płodu lub w przypadku przestępstwa seksualnego, a także z przyczyn społecznych i osobistych;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach, bez ograniczeń wiekowych.

ESTONIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 11. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 11. tygodniu ciąży możliwa do 21. tygodnia z powodu zagrożenia dla zdrowia kobiety, poważnych wad płodu oraz wieku kobiety poniżej 15. lub powyżej 45. roku życia;
- częściowo refundowana przez państwo (kobieta ponosi 30% kosztów).

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę, całkowicie refundowana;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

FINLANDIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 20. tygodnia z powodu zagrożenia dla zdrowia kobiety oraz dla kobiet poniżej 17. roku życia, do 24. tygodnia z powodu poważnych wad płodu oraz bez ograniczeń z powodu zagrożenia dla życia kobiety;
- zabieg refundowany, koszty pobytu w szpitalu nie.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty od 15. roku życia.

FRANCJA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna na życzenie do 12. tygodnia ciąży;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa bez ograniczeń czasowych z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety lub nieuleczalnej choroby płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- całkowicie refundowana dla osób w wieku 15-18 lat;
- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach, dla dziewcząt po 12. roku życia w szkołach.

GRECJA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia,
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 19. tygodnia z powodu przestępstwa

seksualnego, do 24. tygodnia z powodu wad płodu i bez ograniczeń czasowych z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety;

- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

HISZPANIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 14. tygodnia ciąży na życzenie i w powodu przestępstwa seksualnego;
- po 14. tygodniu ciąży możliwa do 22. tygodnia z powodu wad płodu i zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety;
- po 22. tygodniu ciąży możliwa z powodu bardzo poważnych i nieuleczalnych wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę, część środków refundowana;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

HOLANDIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 13. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 13. tygodniu ciąży możliwa do osiągnięcia przez płód zdolności do samodzielnego życia z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety;
- całkowicie refundowana przez państwo dla kobiet ubezpieczonych.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę (może wypisać ją też lekarz rodzinny),
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach i drogeriach.

IRLANDIA

ABORCJA:

- tylko w przypadku realnego i znacznego zagrożenia dla życia kobiety, które może być wyeliminowane poprzez aborcję.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę, refundowana dla niektórych grup społecznych;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty bez ograniczeń wiekowych.

LITWA

ABORCJA

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna na życzenie do 12. tygodnia ciąży;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 22. tygodnia z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety lub ryzyka wad rozwojowych płodu;
- refundowana, gdy przeprowadzana z przyczyn medycznych.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach, bez ograniczeń wiekowych.

LUKSEMBURG

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie, w powodu przestępstwa seksualnego oraz zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety oraz wad płodu;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa bez ograniczeń z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia kobiety oraz wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach i poradniach planowania rodziny.

ŁOTWA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie oraz z powodu gwałtu;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 22. tygodnia ze względów medycznych;
- nie jest refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

MALTA

ABORCJA:

- całkowicie zakazana.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna niedostępna.

NIEMCY

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety i w przypadku przestępstwa seksualnego;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa bez ograniczeń czasowych z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety i w przypadku wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo, gdy przeprowadzana z przyczyn medycznych lub w związku z przestępstwem seksualnym oraz dla kobiet o niskich dochodach.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę.

POLSKA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- nielegalna na życzenie kobiety;
- możliwa do 12. tygodnia ciąży w przypadku czynu zabronionego, do osiągnięcia przez płód zdolności do samodzielnego życia z powodu poważnych wad płodu oraz bez ograniczeń z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia kobiety;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

dostępna na receptę, tylko jeden rodzaj tabletek hormonalnych refundowany.

PORTUGALIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 10. tygodnia na życzenie kobiety;
- po 10. tygodniu ciąży możliwa do 12. tygodnia z powodu zagrożenia dla zdrowia (w tym psychicznego) kobiety, do 16. tygodnia z powodu przestępstwa seksualnego, do 24. tygodnia z powodu poważnych wad płodu oraz bez ograniczeń czasowych w celu ratowania życia kobiety;
- nie jest refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna bez recepty.

RUMUNIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 14. tygodnia ciąży na życzenie kobiety oraz do 12. tygodnia ze względów społecznych dla kobiet powyżej 40. roku życia i mających więcej niż 5 dzieci;
- po 14. tygodniu ze względów społecznych dla kobiet poniżej 18. roku życia oraz we względów medycznych i z powodu gwałtu;
- bezpłatna, gdy przeprowadzana ze względów medycznych, poza tym refundowana dla kobiet w trudnej sytuacji materialnej.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- bezpłatna dla kobiet po aborcji, studentek, bezrobotnych;
- rozdawana w ramach różnych akcji.

SŁOWACJA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia kobiety, zagrożeń dla prawidłowego rozwoju płodu lub jego wad genetycznych;
- refundowana, gdy przeprowadzana z przyczyn medycznych.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach.

SŁOWENIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 10. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 10. tygodniu ciąży możliwa z powodu zagrożenia życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety, poważnych wad płodu lub przyczyn społeczno-ekonomicznych oraz w przypadku gwałtu lub kazirodztwa;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty.

SZWECJA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 15. roku życia;
- legalna do 18. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 18. tygodniu ciąży możliwa do 22. tygodnia z powodu zagrożenia dla życia lub zdrowia kobiety;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę (może ją wypisać lekarz rodzinny);
- antykoncepcja doraźna dostępna bez recepty w aptekach, przychodniach i szpitalach.

WĘGRY

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety przy szczególnych warunkach, takich jak poważny kryzys, zagrożenie dla zdrowia, gwałt, wady płodu;
- po 12. tygodniu możliwa do 18. tygodnia z tych samych powodów dla kobiet o ograniczonej zdolności do czynności prawnych o kobiet poniżej 18 roku życia lub kiedy kobieta nie ze swojej winy nie mogła dowiedzieć się, że jest w ciąży, do 20. (lub 24.) tygodnia z powodu ryzyka poważnych wad płodu;
- całkowicie refundowana, gdy wykonywana z powodów medycznych, u kobiet małoletnich lub w związku z przestępstwem seksualnym.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę.

WIELKA BRYTANIA

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 16. roku życia;
- legalna do 24. tygodnia ciąży, jeśli: kontynuowanie ciąży stanowi większe ryzyko dla życia, zdrowia fizycznego lub psychicznego ciężarnej kobiety, jej żyjących dzieci lub jej rodziny niż przerwanie ciąży;
- po 24. tygodniu ciąży możliwa bez ograniczeń czasowych w celu ratowania życia lub zdrowia (w tym psychicznego) kobiety lub z powodu poważnych wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- bezpłatna;
- dostępna na receptę;
- antykoncepcja doraźna dostępna w szkołach dla dziewcząt powyżej 11. roku życia, dla ofiar przemocy seksualnej bezpłatna, dostępna na posterunkach policji.

WŁOCHY

ABORCJA:

- samodzielna decyzja od 18. roku życia;
- legalna do 12. tygodnia ciąży na życzenie kobiety;
- po 12. tygodniu ciąży możliwa do 20. tygodnia z powodu zagrożenia dla zdrowia (w tym psychicznego) kobiety lub poważnych wad płodu;
- całkowicie refundowana przez państwo.

ANTYKONCEPCJA:

- dostępna na receptę.

